

تورک سوزی

برنجی پیل

صافی — ۴

۱۳۳۰

دانشی اورده یاره

نخستین

۱ دایس

۱۳۳۰

دانشی اورده یاره

خلقه طوغرو کیتماک ، خلق ایچون چالیشماق . . .

مدیری : مهول ساهر

باش محرری : عمر سیف الدین

نوصاییده کی یازیلر :

- تورکجه قارشى آندرونجه
- کونش (شعر)
- رسملر
- ابوالفاروق جابر افندی (حکایه)
- تورک غزته لرندن
- عمر سیف الدین
- تارخان
- ت . س
- آقا کوندوز
- آ . ح

یلاق آبنه سی
تورکجه ایچون ۱۲ غروش روسیه و عجمستان ایچون
۲ روبله در ،

اداره خانه سی : نور عثمانیه ده ۴۰ نوسرولو تورک یوردی

مطبعة خیریه و شرکاسی — استانبول

۱۳۳۰

يىل : ۱ صاىي ۴

يىللىقى

عثمانلى مملكتى ايچىن ۱۲ غروش
روسىيە و عجمستان ايچىن ۲ روبلە
باشقا مملكتلر ايچىن ۵ فرانك

صاىيىسى ۱۰ پارا

تۈرك سۆزى

خلقە دوغرو كېتىمكە ، خلق ايچون چاليشق . . .

هفتده بر « تۈرك يوردى » طرفىدە جېقاربىلەر

مدىرى جلال ساهىر

اداره خانه

استانبولده نور عثمانىيە

جاده سنده ۴۰ نومرولى

« تۈرك يوردى »

پنجشنبه ۱ مائىس ۱۳۳۰

بو صاىيە كى يازىلەر :

تۈركچە يە قارشى اندرونجه ، عمر سيف الدين * شعر : كونس ، تارخان * رسملىرىمىز ، ت . س * حكايە : ابوالفاروق جابر افندى ، آقا گوندوز * تۈرك غزەلرندن ، آ . ح

تۈركچە يە قارشى اندرونجه

آتالريمىز : « بر بلا بىك نصيحت ده گر ... » دىمىشلىر .
صوڭ اوغرا دىغمىز فلاكتلر ده بىزى اوياندىردى . تۈركلر
مىلتلىرىنى ادرا كە باشلا دىلر . بو مىلى ادرا كى كورمەين ،
انكار ايدن متعصبلىرە لاف آڭلايمىز قالقمىق بوشدر .
— استانبول تۈرك ده گىلدەر . تۈركلەك جريانى صنعى
ويا لاندەر . دىيەنلەر ، ايكي اوچ سىنە ايچىندە پك چوق
ده گىشەن پايختىمىزڭ سواقلىرىنى گۈسترملى . نەقادار توران
لوقانطالرى ، يىڭى توران يىچكى يوردلرى ، قىزىل ألما بقال
مغازالرى كۈرە جىكلر ... يىڭى دوغان چو جوقلرڭ آدلرى
هپ تۈركچە اسملر ... « بوى سقات » ى يىلە « ايز جىلك »
كلە سىلە ترجمە ايتدىلر .

بو مىلى اويانىقلىقدن وطن محبتى ، وطن محبتىدن ده
لسان محبتى دوغويور . مىلىتمىز ناصىل تۈركلەك ، وطنمىز
ناصىل تۈركىيە ايسە لسانمىزدە تۈركچە در . تۈركچە بزم
معنوى و مقدس وطنمىزدەر . بومعنوى وطنك استقلالى ،
قوتى رسمى و مىلى وطنمىزڭ استقلالندن داها مهمدر .
چونكه وطنى غائب ايدن بر ملت اكر لساننە و ادبياتنە
حاكم قاليرسە محو اولماز ، ياشار وينە برگون كلىر سياسى
استقلالنى قازانىر ، دوشمانلرندن انتقام آلىر .

فقط بر ملت لسانى بوزار ، غائب ايدەرسە حتى
سياسى حاكىمىتى باقى قالسە بىلە تاريخدن سيلينير . اُسىرلىرى
اونى يوتار . يازىق كە بزم لسانمىز بوقونوشدوغمىز گۈزەل
تۈركچە دە همان همان غائب اولمىغە يوز طوتمىش . اكر
اويانمىمىز براز گىچىكسە يىمىش تمامىلە غائب اولاجقمىش .
سۈگىلى و گۈزەل لسانمىزڭ آجىقلى تاريخنى بر قاچ
سطرلە خاطر يىمىزە گتىرەلم . دەدەلر يىمىز آت اوستىدە
قطعه لىر فتح ايدەرلر كىن صنعتلە اوزون اوزادى يە اشتغاله
وقت بولامامىشلىر . آنادولو تۈركلىرىنى يرلىشديرەن عثمان
اوغوللرى دە جهانگىر اولدقدن صوگرا تۈركچە اولمايان
سراى ادبياتى حمايە ايتىمىشلىر . بروقت عجمجه عادتارسمى
لسان اولمش ... تۈركچە يالگىز دىللار دە قالمىش و سطرە
گچمە مىش . قونوشدوغمىز جانلى تۈركچە ادبياتى تىكىلەرڭ
قارانلقلىرىدە ، عاشقلىرڭ ، ساز شاعرلىرىنىڭ يادندە ياشامىش .
جهانگىرلىكك غرورى و سرخوشلىقلىرى آراسىندە عربجه
و عجمجه كەلەر و تركىيلرلە تشكىل ايدن « اندرون ادبياتى »
تۈركچە دە بر « ايكىلك » وجودە گتىرمىش . قونوشما
لسانىلە يازما لسانى برىرلرندن فرسەخلىرلە آيىرىلىش .
قونوشما لسانى تۈركچە قالمىش ، يازما لسانى عربجه ، عجمجه
و برازدە تۈركچە دن مركب اولمىق اوزرە غايت توحاف
و مىلىتمىز برشى اولمش .

یازی لسانی کیمسه آکلاماش . بوگون بیه کیمسه
آکلاماز . بونک آدینی تنظیمیلر « لسان عثمانی »
قویملر و :

— « فارسی ، عربی و تورکیدن مرکب بر لسان
عذب الیاند . » دییه تعریفه قالدقاراق :

۱ — هر لسان بر لساندر ، اوچ لساندن مرکب
بر لسان اولاماز .

۲ — هر لسان باشقا بر لساندن کلهلر آله بیلر ، فقط
قاعده آلاماز .

۳ — هر لسان دیگر بر لساندن آلدینی کلهلرک
تلفظی بوزار ، کندی تجویدینه ، کندی سلیقه سینه
اویدورور . و آله ...

کبی « لسانیات » علمنک اڭ بارز اساسلری انکار
ایتمشلدرد . طبیعت مخالف یاییلان هر صنی حرکت گبی
بودوزمه و صنی لسانده یالکیز دیوانلرک اوقونمایان ،
اوقونورسه بیه آکلاشیلما یان صحیفه لرندن بر آدیم دیشاری
چیقماماش ، تورکلر قونوشدوقلری گوزل لساننک ایچنه
اصلا عربجه نڭ ، عجمجه نڭ قاعده لرینی ترکیبلرینی
صوقامشلدرد . بوگون استانبولده قونوشولان
تورکجه ده عربجه ، عجمجه ترکیب یوقدر . (طبیعی
اصطلاحلر مستثنا) شبه له نڭ دقت ایستین . هر صنف خلقیه
قونوشسین ، سرایلرده ، بویوک قوناقلرده ، اولرده ،
چارشیده ، بازارده ، مکتبلرده هپ بو گوزل تورکجه
قونوشولور . و بو گوزل تورکجه ده ده حاکم اولان ملی تورک
صرفیدر ، اصلا باشقالساننک قاعده لری و اداتلری یوقدر .

تورکجه دایما « لسان عثمانی » دینه ن عربجه ، عجمجه
ترکیب بیغینه یابانچی قالمش و زواللی تورکلر آندرونجیلرک
بو آکلاشیلماز لسانندن هر وقت شکایت ایتمشلدرد .
برغمه لی قدرینک کتابنده ده بوشکایت دیویولور . صوگرا
تورکک شوحدتنه باقک ... نه قادار حقلی ... کندی
لساننک عربجه عجمجه ترکیبلر آلتنده سوندورولدیگنی
گوروپور و هایقیریور :

« عربجه ایسته بن عربانه گیتسون .
« عجمجه ایسته بن ایرانیه گیتسون .
« فرنگیلر فرنگستانه گیتسون .
« که بزتورکیز ، بزه تورکجه گرکدر .
« بونی فهم ایتمه بن (...) دیمکدر . »

بوگون ملیتلرینی ادرک ایدن گنجلر بوتورک قادار
خشین ده گیلدرلر . عربجه ، عجمجه ، فرنگجه ایسته .
یه نلرکده تورکجه ده قالمالرینه راضیدرلر . فقط شوشرطله که
عربجه یی عربجه اولاراق ، عجمجه یی عجمجه ، فرنگجه یی
فرنگجه اولاراق اوگره نسینلر و تورکجه مزنی بوزمق
خیانتدن وازگچسینلر . تورکجه بوتون تورکککک مالیدر .
ملی تورک صرفی اجتماعی بر مؤسسه اولدینی گبی عالی
و مقدسدر . اونک تماملغنه رعایت هیمزک وظیفه سیدر .

ملیت جریانیله برابر قلیلریمزده آله وله نڭ لسان
محبتی قونوشولان تورکجه نڭ و ملی عروضک سطره گچمنه
سبب اولدی . اوتوز سنه در باغیریلان « لسانغزی ساده -
له شیرم ! » تمیزی علمی اصول و حدودینی بولدی .
عربجه عجمجه قاعده لرله یاییلان قلیشه ترکیبلر آیلدی .
قونوشولان گوزل تورکجه شیوه و بداعتده مقیاس
عد اولوندی . اڭ گنج شاعرلریمز ملی وزنلرله ترنمه
باشلادیلر . حقیقی و جانلی لسان بویله غلبه چالارکن
کیمسه نڭ آکلامادینی آندرونجه یعنی « لسان عثمانی »
صومادی . طبیعتک مظفریته قارش گلمک ایسته دی .
فقط ناصیل ؟ ملیت عصری اولان بو پیرمنجی عصرده
هیچ بر تورکک آکلا یامایانجی دورتیوز سنه اولکی
ملیتسز آندرون لسانیه ... ایشته علی اکرم بگک پیامده کی
صوگ شعرندن ایکی قطعه ... اجنبی ترکیبلرک نه قادار
بزم روحوزه یابانچی اولدیغه دقت ایدیکیز :

بو کون (جین وقوردها شنده) اونک
طورور ظهوره مهیا (بوارق ضجرت)
(ضیای چشمه) عاکس (لیلی فطرت)
(غروب صیفه) دوشن بر کونش قدر بورغون .

نهدر بو (لوحه وجدان بر کزیده مأل ؟)
نهلر کچر بو سمانک (بروج تارندن)
بو (عین عالم) اولان قلیک انکسارندن
نه (لحن قهر و ملال) ایکیلیور شو (هیبت لال ؟)

بونلر نه دیمک ؟ بولسان نه جه ؟ کیمسه نڭ قونوشمادینی
بر لسانله کیمه ادبیات یاییلیور ؟ ینه بو آندرونجه
منظومه نڭ یاننده بر منظومه داها وارکه یالکیز شو
قطعه سنی نقل ایدیورم :

اولسه یدی بر (حریم غرام ستاره خام)
(اندوده کلل ؛)
بر (عشق دلشکار و سمنبوی و خوشیام)
(آموده کلل ؛)

بوگا کیمسه « تورکجه » دییه مز . فقط بر عرب ،
بر عجمده بوقطعه یی اوقوسالر برشی آگلارلری ؟ بونی ده
امید ایتمیورم . یالکیز شو قادار وارکه استانبولده ،
آنادولوده بوتون تورانده هیچ بر تورک « لوحه وجدان
بر کزیده مأل ، عشق دلشکار و سمنبوی و خوشیام »
گبی بر سطرلق عربجه عجمجه ترکیبلرک معناسی آکلاماز .
« آموده ، برازنده ، اندوده ، بساط » گبی کلهلرک
معناسی بیلمز .

کیمک ایچین ادبیات یاییلیور ؟ تورکلر ایچین می ؟
تورکلر آندرونجه بیلمزلر . یوق ، « لسان عثمانی » نامی
ویریلن بو تحاف و صنی لسان ایله اُرمنی ، روم ،
یاهودی گبی تورک اولمایان عثمانیلر ایچین یازیلیورسه
بوشنه زحمت ... چونکه بوقوملر آندرون لسانی ده گیل ،
هنوز حرفلریمز ییله طانیمازلر . بزم مملکتیمزده کی
عجملرک ایسه اکثریسی آذربایجانلی تورکلردر . عرب
قارده شلریمزک ادبیاتجه هیچ بزه احتیاجلری یوقدر .
اونلرک اوقادار مکمل و ملی بر لسانلری واردرکه تمامیتی
مقدس کتابتیمزک وجودیه تأمین اولونمشدر .

بو ملیتسز آندرون لساننک حالا دوامی بر عناد
مسئله سیدر .

ملیت جریانندن دوغان لسان محبتی ملی تورک صرفنک
تمامیتی تأمین فکرینه استاد ایدیور . تورککک جریاننک
بر جوق معارفلری وار . ملیتک آبدوسی ، روحی اولان
لسانده بومعارفلردن قورتولامیور . ملی تورکجه صرفنک
تمامیتی بوزمق ایچین اُسکیسندن فضله عربجه ، عجمجه
ترکیبلر قوللانیلیور . عربجه نڭ ، عجمجه نڭ قاعده لرینه
دقت اولونویور . تورکجه مخصوصدن یالکیش یازیلیور .
تورکجه دیه حالا اُمزده عربجه عجمجه کلهلردن یاییلمش
بر قاموسی طاشیوروز . تورکجه بر قافیه لغتی یوق .
آندرون لسانجیلری :

سنکله آی مترن لسان عثمانی

سنکله بن یازارم اڭ خجسته افکاری ...

« دییه ن (شاعر عالی نسیله) دیگر بر (شاعر
فاضلمز) کڭ بویکی نشیده لرینی برز (نمونه کال) اولمق
اوزره (ستون ابتهاجز) ه درج ایلرز . « دییه بر سطرده
دورت ترکیب یامنی معرفت ظن ایده لرلرکن تورکجه نڭ
اڭ بسیط بر قاعده سینه یابانچی قالیورلر . ملی تورک صرفته
اهمیت ویرمیورلر . عقللری ، فکرلری هپ ترکیبلرده ...
« بویکی نشیده لرینی ... »

خالبوکه تورکجه ده « بر اسمک اولنه عدد گلیرسه
اواسم جمع اداتی آلاماز »

« اون بش کیشی یرمی آتی یده کلرینه آلاراق بو اوچ
یولدن قاجدیلر » دینیر . فقط « اون بش کشیلر یرمی
آتلی یده کلرینه آلاراق بو اوچ یوللردن قاجدیلر . »
دیمز . و بوقاعده یی آندرونجیلردن باشقه بوتون استانبولیلر
بیلر . یالکیز یری یونانیلر مستثنا ... بونلر لساننک
شیوه سی گبی قاعده لرینی ده بوزارلر . نته کیم گچن گون
بک اوغلنده کی روم سینه ماسی بویوک اعلانلرنده « ترووا
زومیر » کله سنی پیامک « بویکی نشیده لرینی » گبی
« اوچ گولگه لر » دییه ترجمه ایتش و بویوک حرفلره
یازمشدی ...

عمر سیف الدین